

Otloukánci

Jsou soukromé školy horší než veřejné?

Strana 35

Když školné, tak rozumné

S Janem Sokolem nejen o reformě vysokých škol

Strana 36

ÚTERÝ 3. DUBNA 2012

LIDOVÉ NOVINY

Nenechme se deprimovat žebříčky

Vezmeme-li v úvahu počet obyvatel, není na tom Česko, pokud jde o výkonnost a kvalitu vysokých škol, zas tak špatně

JAN KOUCKÝ
ALEŠ BARTUŠEK

Která škola je nejlepší? Jak jsou na tom s kvalitou vysokoškolského vzdělání jednotlivé země? V médiích a v odborných publikacích ve světě, ale i u nás se stále častěji objevují různé mezinárodní žebříčky hodnotící a srovnávající úroveň a kvalitu jednotlivých vysokých škol. Je to přirozený důsledek globalizačních procesů, které vysokoškolské soustavy jednotlivých zemí postupně propojují do celosvětového komplexu, a vytvářejí tak konkurenční prostředí na celosvětovém „vysokoškolském trhu“.

Mezi nejvýznamnější žebříčky patří především Academic Ranking of World Universities (ARWU), který byl v roce 2004 zveřejněn jako vůbec první, dále pak QS World University Ranking (QS), THE World University Ranking (THE), SCImago Institutions Ranking (SCImago) a na Evropu zaměřený CHE Excellence Ranking (CHE).

Stavět na nich je však ošidné. Obsahují totiž celou řadu oprávněně kritizovaných nedostatků, které se do výsledků samozřejmě promítají. Neškodí tedy podívat se také na méně viditelnou tvář žebříčků a na způsoby, jak jsou vytvářeny. Podrobnější rozbor, který zpracoval Středisko vzdělávací politiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, ukazuje na dva hlavní okruhy problémů.

Vylepšený obraz Irska

Zapravě je nesporné, že žebříčky zvýhodňují školy z anglicky mluvících zemí. To se příznivě promítá do jejich hodnocení, přestože to neodrží jejich kvalitu. Vylepšuje to umístění škol například z Irska, Nového Zélandu nebo z Austrálie.

Problémem je i fakt, že se většína žebříčků zaměřuje především na nejsnazší měřitelné ukazatele, jako je výkonnost škol ve vědě a výzkumu (do žebříčků se tedy nemůže prosadit například sebelepší umělecká škola nebo výběrná škola zaměřená na celoživotní vzdělávání). Tim žebříčky redukuje rozmanitost funkcí vysokých škol na jedinou dimenzi, a pomíjejí tak funkce ostat-

Nedávno protestovali. Studentům českých univerzit se nelíbí chystaná podoba zákona o vysokých školách. Bez něj se ale Česko může propadnout na spodní příčky světových žebříčků srovnávajících univerzity. Zatím se držíme uprostřed. FOTO LN - FRANTIŠEK VLČEK

ní. Jejich tvůrci se snaží různými způsoby tyto nedostatky omezovat, takže neustále dochází k metodologickým změnám.

O významnou inovaci se pokouší například QS World University Ranking (dříve THE-QS World University Ranking). Je sice nadále částečně založen na tzv. tvrdých datech, jako je počet citací výzkumných prací vzniklých na škole a citovaných v jiných časopisech a publikacích, počet akademických pracovníků na jednoho studenta nebo podíl zahraničních studentů a učite-

lů, vychází však také z údajů dvou velkých celosvětových šetření mezi akademiky a mezi zaměstnavateli absolventů vysokých škol. Výsledky obou velkých šetření přitom mají v celkovém hodnocení QS poměrně vysokou váhu – dohromady padesát procent.

Pro nás, kteří se ne a ne probouvat dopředu, je však zajímavé podívat se ještě na další věc, a to, jakou roli hraje v umístění velikost země. Vždyť Česká republika má například třicetkrát méně obyvatel než USA!

Tak tedy: Jak na tom v mezinárodním srovnání skutečně jsme, vezme-li se v úvahu také počet obyvatel?

O tom vypovídá ukazatel výkonu vysokého školství konstruovaný jako podíl celkového součtu bodů všech vysokých škol určité země umístěných v daném roce v žebříčku QS vzhledem k počtu obyvatel této země.

V nejnovějším vydání žebříčku zpracovaného výzkumnou skupinou QS pod názvem *QS World University Rankings 2011* je publiková-

no a hodnoceno celkem 700 nejlepších světových vysokých škol. Nejvýše umístěná vysoká škola získává 100 bodů a od ní se odvozuje skóre škol ostatních.

Česko zabodovalo čtyřikrát, navíc Univerzita Karlova

Českou republiku reprezentují v žebříčku čtyři školy: Univerzita Karlova obsadila 276. místo a získala 39 bodů, České vysoké učení technické se umístilo na 501.–550. pozici a má 20 bodů. Masarykova univerzita skončila na 551.–600. místě

a dostala za ně 16 bodů. Vysoké učení technické se ocitlo v poslední stovce sedmi set vybraných škol (601. plus) a získalo deset bodů.

Výsledky takového srovnání jsou více než zajímavé (více najdete v tabulce na následující straně) a některé z nich skutečně stojí za zaznamenání. Například už jenom fakt, že nejúspěšnější jsou vzhledem k velikosti populace své země vysoké školy v Irsku, Švýcarsku a na Novém Zélandu, tedy vesměs z malých zemí.

Pokračování na straně 31

inzerce

**VYSOKÁ ŠKOLA
HOTELOVÁ**
V PRAZE

BAKALÁŘSKÉ A MAGISTERSKÉ STUDIUM
HOTELNICTVÍ, CESTOVNÍ RUCH, MARKETINGOVÉ KOMUNIKACE
DNY OTEVŘENÝCH DVEŘÍ: 12. 4., 17. 5., 21. 6. 2012

WWW.VSH.CZ

**Vš
mie**

- Informatika
- Ekonomika
- Právo
- Management
- Marketing

Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky

VZDĚLÁNÍ – PARTNERSTVÍ – ÚSPĚCH

Přijímací pohovory v květnu a červnu 2012

**Vzdělání
si nekoupíš**

**Trpělivost
si koupit můžeš**

www.vsmie.cz

Žebříček zemí podle výkonu nejlepších univerzit

Jak je na tom Česko v porovnání s ostatními státy? Následující tabulka ukazuje počty univerzit v žebříčku QS World University Ranking v jednotlivých zemích. Jak si v mezinárodním srovnání stojíme, zjistíme, až když vezmeme v úvahu také počet obyvatel. Klíčový je výkon vysokého školství, který se určuje jako podíl celkového součtu bodů všech vysokých škol země umístěných v daném roce v žebříčku QS vzhledem k počtu obyvatel této země.

SROVNÁNÍ VÝKONU VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ (PODLE VÝSLEDKŮ V ŽEBŘÍČKU QS 2011)	2005					2011				
	Počet vysokých škol v žebříčku	Celkové skóre vysokých škol	Počet obyvatel (v tisících)	Výkony vysokého školství	Pořadí	Počet vysokých škol v žebříčku	Celkové skóre vysokých škol v žebříčku	Počet obyvatel (v tisících)	Výkony vysokého školství	Pořadí
Irsko	5	212	4059	52,2	5	8	318	4476	71,1	1
Švýcarsko	8	557	7454	74,7	1	8	501	7786	64,4	2
Nový Zéland	6	303	4127	73,4	2	6	279	4384	63,6	3
Hongkong	4	300	6810	44,0	10	6	399	7053	56,6	4
Finsko	7	340	5227	64,9	3	7	294	5363	54,8	5
Austrálie	18	1301	20 226	64,3	4	25	1189	22 554	52,7	6
Dánsko	4	240	5403	44,4	8	5	265	5546	47,8	7
Spojené království	44	2640	59 846	44,1	9	54	2806	62 195	45,1	8
Nizozemsko	13	820	16 276	50,4	6	13	738	16 612	44,4	9
Švédsko	9	447	8994	49,7	7	8	395	9378	42,1	10
Norsko	4	191	4591	41,6	11	4	198	4889	40,6	11
Belgie	7	403	10 417	38,7	13	7	360	10 883	33,1	12
Singapur	2	168	4266	39,5	12	2	157	5086	30,8	13
Kanada	20	1069	31 995	33,4	15	21	980	34 109	28,7	14
Rakousko	5	282	8169	34,5	14	7	222	8388	26,5	15
Izrael	4	219	6809	32,2	16	4	185	7622	24,3	16
Německo	44	2025	82 501	24,5	17	42	1778	81 757	21,7	17
USA	102	5943	293 348	20,3	19	127	5778	310 106	18,6	18
Tchaj-wan	9	380	22 682	16,8	20	13	398	23 062	17,3	19
Francie	31	1511	62 491	24,2	18	36	1095	64 848	16,9	20
Jižní Korea	8	372	48 039	7,7	27	17	634	48 747	13,0	21
Španělsko	13	496	42 692	11,6	24	17	501	46 073	10,9	22
Řecko	5	157	11 062	14,2	22	6	118	11 305	10,5	23
Chile	2	95	16 093	5,9	31	9	171	17 094	10,0	24
Japonsko	34	1659	127 787	13,0	23	34	1260	127 383	9,9	25
Portugalsko	3	107	10 502	10,2	26	4	102	10 637	9,6	26
Itálie	16	654	58 175	11,2	25	21	571	60 468	9,4	27
ČESKÁ REPUBLIKA	2	78	10 207	7,6	28	4	85	10 517	8,1	28
Slovensko	1	33	1997	16,7	21	1	16	2049	7,7	29
Maďarsko	2	69	10 107	6,9	30	3	67	10 000	6,7	30
Saúdská Arábie	-	-	-	-	-	6	179	27 448	6,5	31
Malajsie	4	180	26 100	6,9	29	6	184	28 401	6,5	32
Kazachstán	-	-	-	-	-	6	93	16 026	5,8	33
Argentina	1	45	38 681	1,2	40	8	177	40 412	4,4	34
JAR	2	83	47 682	1,7	35	5	138	50 034	2,8	35
Kolumbie	1	36	43 041	0,8	41	7	119	46 295	2,6	36
Thajsko	6	269	66 698	4,0	32	8	173	69 122	2,5	37
Turecko	4	135	67 734	2,0	34	8	159	72 848	2,2	38
Polsko	4	131	38 180	3,4	33	4	82	38 187	2,1	39
Rusko	5	242	143 519	1,7	36	11	296	141 904	2,1	40
Mexiko	3	154	102 866	1,5	37	11	203	108 288	1,9	41
Brazílie	6	237	184 799	1,3	39	12	286	195 423	1,5	42
Rumunsko	1	32	21 772	1,5	38	3	30	21 486	1,4	43
Venezuela	-	-	-	-	-	3	30	28 980	1,0	44
Filipíny	1	38	85 546	0,4	44	4	92	93 261	1,0	45
Egypt	1	29	74 203	0,4	45	4	56	81 121	0,7	46
Indonésie	4	136	218 899	0,6	42	8	158	237 641	0,7	47
Čína	12	681	1 310 550	0,5	43	20	732	1 354 146	0,5	48
Pákistán	1	43	158 645	0,3	47	4	56	173 593	0,3	49
Indie	7	374	1 128 527	0,3	46	11	306	1 214 464	0,3	50

Zdroj: Středisko vzdělávací politiky Pedagogické fakulty UK

inzerce

**METROPOLITNÍ
UNIVERZITA PRAHA**

**Bc.
Mgr.
Ing.
PhDr.
Ph.D.**

**humanitní
ekonomické
právní obory**

**Den
otevřených
dveří: 18. dubna**
Praha | Plzeň | Liberec
Hradec Králové

* Další termíny dnů otevřených
dveří najdete na www.mup.cz

www.mup.cz

**Chceš
zkusit
i něco jiného?**

Dobrovolnictví je pro každého!

www.dobrovolnik.cz

dobrovolnik.cz

Nenechme se deprimovat žebříčky

Dokončení ze strany 30

Výsledky však také potvrzují, že pro vysoké školství v USA jsou charakteristické velké vnitřní rozdíly. Na jedné straně působí ve Spojených státech několik stovek výborných škol s vysokou mezinárodní kvalitou a prestiží, ale na druhé straně je zde ještě podstatně větší skupina škol (v USA je celkem evidováno více než čtyři tisíce vysokých škol, z nich však například více než polovina nabízí pouze dvouleté studium), jejichž úroveň je jen velmi průměrná nebo podprůměrná.

Z bývalých socialistických zemí jsme na tom nejlépe

Překvapit mohou také výsledky tzv. zemí BRICS (Brazílie, Rusko, Indie, Indonésie, Čína a Jihoafrická republika), které jsou považovány za nastupující velmoci 21. století. Přestože se počet škol z těchto zemí zařazených do žebříčku QS za šest let téměř zdvojnásobil (z 36 na 67), počet získaných bodů se nezvýšil ani o deset procent. Znamená to, že nejlepší školy z těchto zemí si v průměru svoji pozici nelepšily a ty nově zařazené se umístily spíše ke konci žebříčku. Navíc zvýšení počtu bodů je téměř celé absorbováno rychlým tempem růstu populace zemí BRICS.

Potvrzují se tak například slova významného indického experta Viveka Wadhwa, který v prestižním americkém časopisu Foreign Policy upozorňuje, že hospodářský růst Číny a Indie v posledních letech není podporován vzdělávacím systémem, ale probíhá jemu navzdory. Dvě třetiny absolventů in-

Česko boduje. Vzhledem k velikosti populace má Česko úspěšnější vysoké školy než Maďarsko, Polsko či Slovinsko.

ILUSTRAČNÍ FOTO - ONDŘEJ NĚMEC

dických vysokých škol nejsou podle tohoto zdroje na trhu práce vůbec zaměstnatelní a ve firmách musejí projít další několikaletou přípravou, než se dostanou na úroveň absolventů ze zemí OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj).

Naopak podstatně zlepšení mezi roky 2005 až 2011 zaznamenaly především vysoké školy ze zemí Jižní Ameriky. Nejvíce se zvyšila

úspěšnost vysokých škol Chile (počet škol v žebříčku vzrostl ze dvou na devět; pět z nich je však na pozicích 601. plus a umístění nejlepšího pokleslo o dvě pozice). Dálo se také Argentíně a Kolumbii.

Úspěšný vývoj mají za sebou také Jižní Korea (počet škol v žebříčku vzrostl z osmi na 17, nejlepší si navíc polepšila z 93. na 42. místo), Jihoafrická republika (počet škol v žebříčku vzrostl ze dvou na

pět, nejlepší si navíc polepšila z 281. na 156. místo) a Irsko (počet zařazených škol se zvýšil z pěti na osm).

Polsko se v žebříčku propadlo

Naopak ne právě pozitivní vývoj má za sebou Slovinsko. Jeho výkon utrpěl za posledních šest let nejvýrazněji. V žebříčku sice zůstala jediná vysoká škola, University of Ljubljana, ale klesla ze 418. místa

na dělenou pozici 551.–600.). Podobně jako Slovinsko jsou na tom Thajsko (počet škol zařazených do žebříčku sice vzrostl z šesti na osm, ale zhoršilo se jejich umístění) a Polsko (v žebříčku zůstaly čtyři vysoké školy, všechny se ovšem umístily na horších pozicích).

Přiliší se však nevešlo ani Francie, Řecko a některým dalším evropským zemím. Ve svém celku však bývalé komunistické země Evropy

ztratily více než západoevropské státy a je zřejmé, že neudrží svou dynamiku z předcházejícího období.

Česká republika v ukazateli výkonu vysokého školství v roce 2011 obsadila 28. místo na světě, což je stejné umístění jako v roce 2005. Bodově si sice polepšila, ale přesto ji od 27. Itálie odděluje větší bodová mezera. Vzhledem k velikosti své populace má však Česko úspěšnější vysoké školy než například Maďarsko, Polsko nebo Slovinsko a z bývalých socialistických zemí je na tom vůbec nejlépe.

Jak si stojíme v porovnání se světem

Analýza údajů z celosvětových žebříčků QS z let 2005 a 2011 ukazuje, že přinejmenším některé české vysoké školy s delší tradicí dosahují poměrně vysokého komparativního standardu. V ukazateli celkového výkonu vysokého školství Česká republika v žádném případě nezaostává za postavením v jiných srovnávaných oblastech.

Například v případě hrubého domácího produktu připadajícího na jednoho obyvatele jsme s 18 288 dolary na 39. místě na světě, v ukazateli očekávané délky života pro nově narozené jsme se 77,7 roky 41. na světě. Podobné je to i u ukazatele konkurenceschopnosti, který počítá Světové ekonomické fórum – tam držíme 38. místo. V indexu lidského rozvoje OSN jsme na 27. místě na světě. Mírně zaostáváme jen v indexu korupce Transparency International: jsme až 53. na světě.

Autoři pracují ve Středisku vzdělávací politiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy

Bez šéfa – a učme se na Slovensku

ŠKOLA
Racký
Kvačková

Vzdělávací resort je bez šéfa. Jaký by měl být ten příští? Rozhodně silný. Žádný začátečník. Najít ho a nepoložit přitom vládu nebude jednoduché. Připravme se na provizorium, které nemusí být úplně krátké. Ale bát se, že se přestane učit, netřeba. Školy řídí obce a kraje, ty vysoké se řídí samy. Skoro by se dalo zavzpokívat, že ministra nepotřebuje-

me. Bylo by to ale laciné. Vzdělávací politika a s ní spojený tok peněz hraje v životě státu důležitější roli, než si mnozí připouštějí.

Slovenská televize odvysílala nedávno dokument s názvem „Integraci“. Hovořila v něm také ředitelka jedné bratislavské základní školy, kde mají vietnamské děti možnost učit se za pomoci vietnamských lektorů vietnamsky. „Aby se při návštěvě domluví se svými prarodiči.“ Naopak jejich rodiče se ve slovenské základce učí slovensky, aby se lépe domluvíli například s učiteli svých dětí. Nápad, který bychom

měli odkoukat. A možná nejen v případě vietnamských, ale třeba i ukrajinských dětí. Vždyť například Švédsko nabízelo dětem českých emigrantů, které chodily do švédských škol před rokem 1989, hodiny českého jazyka. A dneska by se na to navíc daly získat i peníze z EU.

Čtenářská gramotnost dětí v newyorských školách, kde učí podle nového kurikula zaměřeného na literaturu faktu, se rozvíjí rychleji než čtenářská gramotnost dětí, které čtou vymyšlené příběhy. Tvrdí to aspoň studie založená na experimentu ve dvaceti

newyorských školách. Někteří odborníci ji zpochybňují, moje zkušenost ale říká, že by na tom něco mohlo být. Také jsem si všimla, že děti víc zajímá text o houbách nebo o životě ježka než o princeznách.

Některé brazilské školy dávají dětem do školních uniforem čipy. Když školní senzor čip nenačte, rodiče dostanou automaticky zprávu. Novinka se zavádí i přesto, že rodiče děti do školy voží. Přesněji – voží je ke škole, což ovšem neznamená, že žák skutečně vejde. Poučení: když jde o vzdělávání, nestačí dítě dovést ke dveřím, jak si mnozí namlouváme.

Peníze za čtení jdou na další charitu

Madým čtenářům zapojeným do Čtení pomáhá se podařilo uzavřít další charitu. Jejich pomoc putuje tentokrát opět dětem, částku 150 tisíc načtení na projekt Cesta z pekla.

Projekt realizuje Dětské krizové centrum, které se v první řadě snaží zajistit bezpečí a ochranu ohrožených dětí před atakami fyzického, sexuálního či psychického násilí a také před potrestáním za odtajnění této skutečnosti. Je důležité po-

skytout dětem a jejich rodinám maximální psychologickou podporu, stabilizovat emoční stav a podporovat děti i ostatní členy rodiny ve schopnosti aktivně řešit obtížnou situaci, rozvíjet jejich samostatnost a dovednosti pro řešení dlouhodobě nepříznivé situace.

Pro mnohé z nás je taková skutečnost absolutně nepředstavitelná a děsivá. A to navíc reálný počet takových případů převyšuje běžné odhady. Je dobře, že vážnost situace si uvědomují i školáci a studenti, a právě jim patří dík za to, že své kredity za přečtené knihy poslali právě sem. aka

inzerce

Děkan Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze
vypisuje výběrové řízení na obsazení míst
na Katedře pedagogiky FF UK

► 1 místo profesora/docenta/odborného asistenta
na plný pracovní úvazek se zaměřením na výuku sociální pedagogiky a učitelství pedagogiky

Předpoklady/požadavky: VŠ vzdělání, minimálně titul Ph.D. v oboru pedagogika.

Předpokládaný nástup: 1. října 2012

► 1 místo profesora/docenta/odborného asistenta
na plný pracovní úvazek se zaměřením na výuku výchovného poradenství, pedagogické psychologie a sociální pedagogiky

Předpoklady/požadavky: VŠ vzdělání, minimálně titul Ph.D.

Předpokládaný nástup: 1. října 2012

► 1 místo profesora/docenta/odborného asistenta
na plný pracovní úvazek se zaměřením na výuku sociální pedagogiky a srovnávací pedagogiky

Předpoklady/požadavky: VŠ vzdělání, minimálně titul Ph.D. v oboru pedagogika.

Předpokládaný nástup: 1. října 2012

Písemné přihlášky spolu s profesním životopisem, přehledem praxe, přehledem vědecké, pedagogické a publikační činnosti, úředně ověřenými doklady o získané kvalifikaci, přijímá nejpozději do 30 dnů od uveřejnění inzerátu paní Eva Antoňová, personální oddělení FF UK, nám. Jana Palacha 2, 116 38 Praha 1.

Obálku označte viditelně nápisem: VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ

STUDENTŮ U NÁS HRAJE HLAVNÍ ROLI

Vysoká škola finanční a správní

Přihlaste se ke studiu do
31. 5. 2012 a získáte čtečku
Kindle Touch!

www.vsfcs.cz

STUDENT | AGENCY | přináší

JAZYKOVÉ POBYTY V ZAHRANIČÍ

NEJVĚTŠÍ NABÍDKA JAZYKOVÝCH KURZŮ V ZAHRANIČÍ

PRO DĚTI | DOSPĚLÉ
PRO ZAČATEČNÍKY I PROFESIONÁLY
NA ROK NEBO NA SKOK

www.studentagency.cz • infolinka 800 100 300

JIŽ TOHO LÉTO VE VAŠEM ŽIVOTĚ!